

Walenta, Krzysztof

Jubileusz osiemdziesięciolecia urodzin oraz pięćdziesięciolecia pracy naukowej Profesora Jerzego Kmiecńskiego

Archeologia Polski Środkowowschodniej 10, 357-359

2008

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Krzysztof Walenta

Jubileusz osiemdziesięciolecia urodzin oraz pięćdziesięciolecia pracy naukowej Profesora Jerzego Kmiecńskiego

W dniu 26 listopada 2007 zorganizowane zostały uroczystości jubileuszowe Profesora Jerzego Kmiecńskiego. Osiemdziesiąte urodziny i pięćdziesiąt lat pracy naukowej to oczywisty powód dla ich organizacji. Niezwykły charakter nadawały jubileuszowi dokonania naukowe Profesora. Ich rozległość, zróżnicowanie problematyki i umiejętność konsolidowania grup badawczych to cechy wykraczające daleko poza przeciętne osiągnięcia naukowe, zatem i ramy organizacyjne jubileuszu wykraczały ponad tradycje.

Organizatorem Jubileuszu był Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych oraz Katedra Systemów Politycznych, a całości Patronował Rektor Uniwersytetu Łódzkiego i Prezes Łódzkiego Towarzystwa Naukowego. Uroczystości towarzyszyła Międzynarodowa Konferencja Naukowa *Regiony Europy – uwarunkowania, wyzwania, perspektywy rozwoju*, w której wzięło udział ponad 130 naukowców. Konferencję otwierał Rektor Uniwersytetu Łódzkiego prof. dr hab. Wiesław Puś i Marszałek Województwa Łódzkiego Włodzimierz Fisiak. Ponadto w czasie otwarcia wystąpili: prof. Teresa Sasińska-Klas – Prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych oraz dr Wiktor Kamyshanov – Prezydent Federacji Pokoju i Porozumienia w Moskwie. Po pierwszej części referatów rozpoczęły się uroczystości Jubileuszowe. Gości uroczystości powitała i sylwetkę Jubilata przedstawiła prof. Elżbieta Oleksy – Dziekan Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politologicznych. Następnie prof. Alicja Stępień-Kuczyńska prezentując Jubilata szczególną uwagę zwróciła na wkład Profesora w tworzenie Ośrodka Badań i Studiów Wschodu, przekształconego później w Katedrę Systemów Politycznych. Prof. Stanisław Liszewski, Prezes Łódzkiego Towarzystwa Naukowego mówił o zasługach Jerzego Kmiecńskiego dla ŁTN i rozwoju łódzkiej nauki. Docent Jan Gurba – wieloletni kierownik Katedry Ar-

cheologii na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie zaprezentował wkład Jubilata w rozwój uniwersyteckiej archeologii lubelskiej. Łódzkie środowisko archeologiczne reprezentowali kolejno prof. Maria Blombergowa z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego, prof. Tadeusz Poklewski-Kozieł – wieloletni kierownik Zakładu Archeologii Instytutu Archeologii i Etnologii PAN Oddział w Łodzi, prof. Ilona Skupińska-L'vset – kierownik Pracowni Archeologii Śródziemnomorskiej Instytutu Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego, omawiając zasługi Jubilata dla łódzkiej archeologii, jednocześnie przypominając wiele osobistych, jakże sympatycznych okresów współpracy z Jerzym Kmiecńskim. Grono jego „młodszych” uczniów reprezentował dr Zbigniew Lechowicz, przypominając Jubilata jako wychowawcę pokoleń archeologów i to nie tylko w salach wykładowych, ale także w terenie, w czasie badań wykopaliskowych.

Po wymienionych wystąpieniach odczytane zostały listy gratulacyjne od: Jego Magnificencji Rektora Uniwersytetu Łódzkiego prof. dr hab. Wiesława Pusia, prof. dr hab. Andrzeja Buko – Dyrektora Instytutu Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, prof. dr hab. Lidii Tagako – Dyrektora Instytutu Antropologii Białoruskiej Akademii Nauk w Mińsku, prof. dr hab. Eryka Nylena – emerytowanego dyrektora Riksantikvarieämbetet Gotlandsundersökningar w Visby, prof. dr hab. Björna E. Berglund – Dyrektora Departament of Quaternary Geology Uniwersytetu w Lundzie.

Po listach i gratulacjach głos zabrał Jubilat przypominając swoją drogę naukową, ale także dom rodzinny i inspirującą tradycję rodzinną. Wiele ciepłych słów poświęcił swemu mistrzowi Profesorowi Konradowi Jażdżewskiemu, przyjacielom i kolegom z „pionierskich” badań archeologicznych. Zwrócił także uwagę na znaczenie wieloaspektowej roli badań naukowych

Ryc. 1. Jubilat. Fot. ze zbiorów autora artykułu.

w możliwie szerokim kontekście interdyscyplinarnym. I nie były to teoretyczne rozważania, ponieważ droga naukowa Jubilata znakomicie ilustruje tak rozumianą działalność badawczą. Działalność, która także została zaprezentowana w księdze *Cultura et politica – Studia i rozprawy dedykowane Profesorowi Jerzemu Kmiecickiemu* (Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2006). Życiorys naukowy Jerzego Kmiecickiego prezentowany był wielokrotnie, a ostatnio w wymienionym tomie wraz z pełną bibliografią. Nie sposób jednak nie zwrócić uwagi na najważniejsze dokonania, które wciągały w nurt badań naukowych liczne grono uczniów. Od początku swej pracy w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego, tj. od roku 1956 kieruje swe zainteresowania na problematykę migracji grup ludzkich, a szczególnie na migrację skandynawskich Gotów, czego rezultatem jest książka *Zagadnienie tzw. kultury gocko-gepidzkiej na Pomorzu Wschodnim w okresie wczesnorzymskim* (Łódź 1962). W tym samym czasie organizuje badania terenowe na cmentarzyskach kurhanowych z kręgami kamiennymi w Węsiarach i Odrach. Ich publikowane rezultaty otwierają drogę do szerszego poznania kultury Gotów. Kontynuacją zainteresowań Gotami jest zainicjowanie międzynarodowego programu badawczego *Peregrinatio Gothica*, w ramach którego zorganizowane zostało pięć konferencji, z których

materiały zostały opublikowane. Kolejny problem badawczy to *Dynamika zmian środowiska kulturowego i naturalnego na Pomorzu Wschodnim w pradziejach i we wczesnym średniowieczu*. Z programem tym łączą się kolejne badania terenowe średniowiecznej Tucholi i grodziska kasztelańskiego w Raciążu. Ich rezultaty opracowywane są w ramach rozpraw doktorskich i prac magisterskich. Zapleczem dla wymienionych badań stają się Stacje Archeologiczne w Białych Błotach i Klonowicach zorganizowane przez profesora Kmiecickiego. Kolejny program to *Procesy celtyzacji i romanizacji na zachodnich i północnych peryferiach cywilizacji śródziemnomorskiej*, realizowany we współpracy z Uniwersytetem w Santiago de Compostela w Hiszpanii. Realizacji programu towarzyszą badania terenowe i publikacje. Doświadczenie w kontaktach międzynarodowych Jubilata wykorzystują władze Uniwersytetu Łódzkiego powierzając mu organizację Ośrodka Badań i Studiów Wschodu, który wkrótce przekształca się w Instytut Studiów Międzynarodowych. W ramach którego Profesor Kmiecicki zrealizował imponującą liczbę inicjatyw naukowych. Już w początkowym okresie działania zorganizował konferencję *Japonia – kultura a ekonomia*. Następnie, wspólnie z Instytutem Antropologii Białoruskiej Akademii Nauk organizuje w Mińsku konferencję *Metodologiczne aspekty badań antropologiczno-ekolo-*

Ryc. 2. Jubilat z doc. dr. Janem Gurbą. Fot. ze zbiorów autora artykułu.

giczno-archeologicznych. Kolejnym programem przygotowanym i realizowanym w ramach Compostela Group of Universities jest program *Drogi handlowe i szlaki pielgrzymie jako czynnik integracji europejskiej*. W ramach programu organizowane były konferencje i publikacje. W dorobku Jubilata imponująca jest także ilość publikacji – liczona dziesiątkami artykułów i książek. Szczególnie jedna z ostatnich *Rekonstrukcja minionych kultur* (Lublin 1997) wzbudziła szczególne zainteresowanie. Także dorobek edytorski Jubilata świadczy o niezwyklej aktywności. Oprócz redagowanej wcześniej serii wydawniczej *Archaeologia Baltica*, aktualnie redaguje rocznik *Eastern Review*. Przy tak szerokiej działalności naukowej Jerzy Kmiecinski znajdował czas na działalność organizacyjną – był kierownikiem Katedry Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego w latach 1972-1993, prodziekanem Wydziału Filozoficzno-Historycznego tegoż uniwersytetu w latach 1984-1987, kierownikiem Katedry Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w latach 1993-1997, a od roku 1994 jest kierownikiem

Ośrodka Badań i Studiów Wschodu przekształconego w Instytut Studiów Międzynarodowych, którego był wicedyrektorem do 1998 roku. Od roku 2006 jest profesorem w Akademii Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztor w Pułtusku. Przedstawiony szkic dorobku Jubilata tylko w niewielkiej części oddaje skalę osiągnięć i wkładu w rozwój nauki. Pozostaje cała gama osiągnięć niewymiernych, z której korzystały pokolenia uczniów – życzliwa uwaga, zachęta do podjęcia trudnego tematu, wsparcie w chwilowych kłopotach. Ujmujący sposób bycia powodował, że grono przyjaciół było i jest liczne i niezawodne.

Uroczystości jubileuszowe uświetnił koncert muzyki kameralnej w wykonaniu Tria Allegro w składzie Barbara Trojanowska – skrzypce, Mieczysław Pawlak – obój, Małgorzata Markuszewska – instrumenty klawiszowe. Wieczorny bankiet był okazją do gratulacji i toastów, którym nie było końca. Dołączamy zatem do gratulacji i życzeń, aby sił starczyło jeszcze na wiele lat a dorobek stale się powiększał. *Ad multum annuo* Panie Profesorze.

Dr Krzysztof Walenta
Instytut Archeologii Uniwersytet Łódzki
Ul. Uniwersytecka 3
90-137 Łódź
krzysztofwalenta@wp.pl